

Muğamsız bir günüm olmasın...

Respublikanın Xalq artisti, musiqi sənətində öz dəst-xəttile seçilən, xanəndəlik məharəti və səhnə mədəniyyəti ilə muğamsevərlərin dərin hörmət və məhəbbətini qazanmış gözəl sənətkarımız Cənəli Əkbərova yubileyi ərəfəsində görüşdük.

– Ömrün 75 yaş zirvəsindən ötən çağlar necə görünür?!

– Ulu babam Kərbəlayi Ağa Məhəmməd, daha sonra onun oğlunun, yəni babamın, çox güclü və məlahətli səsə malik olmaları haqda söz-söhbət bu gün də dilərdə dolur. Atamın da çox təvəzliliyi vardı. Mən atamı bir ustad kimi axıra qədər dinləmiş və ondan çox şey öyrənmişəm. Onun oxuduğu «Segah», «Çahargah», «Şur» və «Ma-

hur»un sədalari altında pərvazlanmışam.

Babamdan atama, atamdan da mənə və qardaşıma mirasdır bu səs.

Validəylərim mənə həkim görmək istəyirdi. Elə bu məqsədlə də mən Lənkəran tibb texnikumunu bitirdim. 10 il travmatologiya və ortopediya institutunda çalışdım. Ancaq oxumaq həvəsi mənə heç cür tərk etmədi. Son-

rular A.Zeynallı adına Musiqi Texnikumunun qapılarını məhz bu arzu ilə döydüm. Amma atam bu sənətə gəlməyimi heç istəmədi...

– Niyə?!

– Bilirsinizmi, əvvəla xanəndəlik sənəti çox çətin və məsuliyyətli sahədir. Bir də atama qarşı çox soyuqluq və biganəlik göstərilmişdi. O istəmədi ki, həmin ağır-acımı mən də yaşayım.

– Eşitdiyimizə görə onu Bakıda işə dəvət ediblər...

– Hə... Bu xəbər mənə yaman sevinc gətirmişdi. Atam, nə qədər sarsılacağıma və bunun səbəbini belə izah etdi: «Ay bala, yaşının-başının bu vaxtında hara gedim?! Bəs bu ailəmi hara apar-

“Yüksək diapazonlu ecazkar səsi, mətn ilə musiqinin sıx əlaqəsi zəminində emosional çalar yaratmaq bacarığı, ifa tərzinə xas olan məziyyətlər muğam və xalq mahnılarımızın mahir ifaçısı kimi Cənəli Əkbərova şöhrət gətirmişdir...”

Heydər Əliyev

rım?» Ailədə 20 nəfər idik. 15 uşaq, anam, dayım, nənəm, nənəmin əmisi qızı və atam.

– Sizə qayğı göstərən sənətkarlardan kimlər yada düşür?

– İlk növbədə Xan əmi. Xan Şuşinski sənətdə mənim qibləgahımdır. Keçmişim, bu günüm, hətta gələcəyim, bu vaxtanan qazandığım, bütün uğurlarımla o kişinin adı ilə bağlıdır.

birdəfəlik öz möhürünü vurub.

– Ustadların şəərəfli, çətin və həyəcanlı imtahanlarından üzüağ çıxıb özünə ustad səviyyəsinə qalxan Cənəli Əkbərova xanəndələrə nə tövsiyə edir?

– Doğrusu, bu barədə bir-iki cümlə ilə fikir yürütmək, dəqiq «resept» vermək düzgün olmazdı. Çünki ürəklərə yol tapması, sevilməsi və şöhrət qazanması üçün xanəndə çox cəhətlərlə se-

çilməlidir. Uğur qazanmaq, yaddaşlara hopmaq, xalq tərəfindən qəbul edilmək üçün özünə, sənətinə qiymət verən hər bir sənətkara aşağıdakı keyfiyyətlər hava və su kimi vacibdir:

xanəndə gözəl səsə malik olmalıdır; bu səs həm bəmdə, həm də zildə eyni məlahətli işləməlidir; xanəndə yaxşı qaval çalmağı bacarmalıdır; sözlər bütün gəzişmələrdə təmiz, səlis və aydın tələffüz edilməlidir!

Qoy heç kəsin xətrinə dəyməsin. Bu keyfiyyətlərdən məhrum olan adamı mən xanəndə hesab etmərəm. Elə xalq da həmçinin.

– Sizi həmişə qəzəl seçəndə Nizami, Füzuli, Xaqani, Nəsimi, Seyid Əzim Şirvani, Vaqif, Səməd Vurğun və Vahidə müraciət edənlər görmüşük...

– Başqa cür ola da bilməz. Bu söz sərraflarını, qəzəl ustalarını qoyub

sənətdə hələ ilk addımlarını atan şairə müraciət etməyi mən günah və muğamımıza xəyanət sayıram.

– Muğamlarımız barədə düşüncələrinizi bölüşərdiniz.

– Muğamlarımız haqqında nəhəng sənətkarlarımız, korifeylərimiz çox danışmış, qiymətli fikirlər söyləyiblər. Mənim fikrimcə, muğam bizim möcüzəmizdir. Bütün yaşlarımız, kədərimiz, naləmiz, harayımız, nisgimiz muğam-

da zirvələşib. Muğam – səsli ifadə olunan tariximiz, fəlsəfəmiz, üsyanımız, dardımız, sevincimiz və sevgimizdir. Onsuz həyatımız nə qədər mənasız, sönük və yetim görünərdi. Məhz buna görə də muğamlarımızın qədr-qiyətini bilməli, onların keçmişinə hörmət, bu gününə qayğı, sabahına mütləq gözələ baxmalıyıq. Yəni keçmiş xanəndələrin ənənələrini yaşadan ifaçı yeni avaz və çalarla muğamı daha da bəzəməli, zənginləşdirməlidir. Əks-təqdirdə xalqın keçmişini, qüdrətini, əzəmətini, bütün insani məziyyətlərini, bir sözlə, onun nəyə qadir olduğunu səsi və ifası ilə çatdırmağı bacarmayan xanəndə heç vaxt sənət zirvəsinə ucala bilməz.

Muğamlarımızın qorunub saxlanılmasında böyük sənətkarımız Cabbar Qaryaqdıoğlunun, Seyid Şuşinskiyin, Zülfi Adıgözəlovun, Mütəllib Mütəllibovun, Əlibaba Məmmədovun və başqalarının misilsiz xidməti olub. Bu yerdə əvəzsiz xanəndəmiz, xalq artisti Xan Şuşinskiyin 70 illik yubileyində dediği sözlər yadıma düşür: «Mən muğam sənətini özümdən böyük xanəndələrdən zəhmətlə, vicdanla öyrənmiş, bu şərəfli sənətin məsuliyyətini dərk etmiş, bu günə çatdırmışam. Bu çətin və lazımlı sənət siz də vicdanla, həvəslə, sevə-sevə gələcək nəsillərə çatdırın. Bu, çox vacib və lazımlıdır». Unudulmaz xanəndənin bu nəsihəti hər birimiz üçün əsil sənət məramnaməsi olmalıdır.

Bu yerdə Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, millət vəkili Mehriban xanım Əliyevanın mədəniyyətimizin hamisi kimi gördüyü böyük işləri, gerçəkləşdirdiyi möhtəşəm layihələri, muğamlarımızın dünyada tanınması istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirləri xatırlamamaq olmaz. Bütün bunlar hər birimizin məsuliyyətini daha da artırmaqlıdır...

– Qastrol səfərlərində çox olmusunuz. Dünya xalqlarının musiqimizə münasibətinin şahidi olan bir sənətkar kimi oxucula-

rimızla bölüşəcək təəsüratınız varmı?

– Mübaliğəsiz deyirəm ki, bu maraqlı və məhəbbət çox böyükdür. Respublikamızın hüduqlarından kənara çıxdığım ilk andan bunu hiss etmişəm. O ölkələrdə bizim musiqimizə möcüzə kimi baxırlar. Dilimizi bilməsələr də, musiqiyə bu qədər diqqət kəsilmələri bəzən məni təəccübləndirsə də, dünyaları bəxş edir. Və bu mənə bəşər durduqca muğamlarımızın yaşayacağı inamını tələqin edir.

...İsveçrədə 28 ölkənin iştirak etdiyi beynəlxalq festivalda Azərbaycanı təmsil edirdim. Yekun konserti idi. Zəldə 5 mindən artıq tamaşaçı vardı. «Mirzə Hüseyn seğah»ı, daha sonra «Qarabağ şikəstəsi» oxudum. İlk baxışda mənə elə gəldi ki, tamaşaçılar məni görmürlər, hiss etmir, eşitmirlər. Amma finalda salon alqışdan lərzəyə gəlmişdi...

Yaşar VƏLİYEV

Sənət dostları Cənəli Əkbərov haqqında:

Xalq artisti Sara Qədimova:

«Mən onu doğma qardaşım qədər istəyirəm. Cənəlidə əsil insana xas olan kişilik və mərdlik xüsusiyyətləri var. Çörək, yaxşılıq itirən deyil. Allah belə müğənniləri xalqımıza çox görməsin...»

Respublikanın Xalq artisti Əlibaba Məmmədov:

«Cənəlidə sənət qeyrəti var. O, barmaqda sayıq gələnlər xanəndələrimizdəndir. Səsinin ahəngi məni həmişə doyurur. Onun «Simayi-şəmsi»inə həyəcaşsız qulaq asa bilmirəm».

SƏRİ Xalq artisti Zeynəb Xanlarova:

«Cənəlinin ömür yolu, sənət mədəniyyəti haqqında günlərlə danışmaq olar. Fəqət, bu gözəl insan barədə söhbətlə bitib-tükənən deyil. Cənəli mənim «Məcnunların» içərisində ən kişi Məcnun olub..!»

